

PRZEMOC DOMOWA

INFORMATOR

Definicja przemocy

Kto doświadcza przemocy

Formy przemocy

Procedura niebieskiej karty

Edukacja prawna realizowana jest na zlecenie Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej ze środków pochodzących z dotacji celowej przekazanej z budżetu państwa zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r.

Drodzy czytelnicy!

Kwestia, którą będziemy poruszać w tym wydaniu informatora jest kwestią bardzo delikatną. W każdej rodzinie może dochodzić do nieporozumień i konfliktów. Bywa jednak, że niepozorne sytuacje mogą przerodzić się w przemoc domową. Polskie prawo zabrania tego typu zachowań. Jak to rozróżnić i gdzie szukać pomocy?

Z poważaniem,

Redakcja Kwartalnego Biuletynu Edukacji Prawnej

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc domowa – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

KTO DOŚWIADCZA PRZEMOCY

- małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek, oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa.

FORMY PRZEMOCY

Wyróżnia się 4 podstawowe formy przemocy domowej:

1. **Przemoc fizyczną** – sprawca narusza nietykalność cielesną drugiej osoby. Biję ją, kopie, szarpie, policzkuje, dusi, popycha, krępuje, ciągnie za włosy, szturcha itp.
2. **Przemoc psychiczną** – sprawca narusza godność osobistą ofiary. To najczęstsza forma przemocy w rodzinie i określa najszerszy wachlarz zachowań – od codziennej krytyki i upokarzania, po dotkliwe wyzwiska, groźby, zastraszanie, szantażowanie (np. zabranie dzieci, samobójstwem), nękanie, śledzenie, stawianie zakazów (np. wychodzenia z domu, kontaktowania się z rodziną, przyjaciółmi).
3. **Przemoc seksualną** – sprawca narusza sferę seksualną ofiary, tzn. siłą lub groźbami zmusza do współżycia, gwałci lub nakłania do innych praktyk seksualnych wbrew jej woli. Do przemocy seksualnej zalicza się także głośnie komentowanie wyglądu drugiej osoby, wyśmiewanie go, ocenianie sprawności seksualnej itp.
4. **Przemoc ekonomiczną** – sprawca narusza własność ofiary lub ją zaniedbuje. Przemoc tego typu obejmuje takie zachowania jak okradanie, celowe niszczenie czyjejś własności, zabieranie pieniędzy, dokumentów, zaciąganie pożyczek na wspólne konto bez wiedzy lub pozwolenia drugiej osoby, zmuszanie do spłacania długów, wyprzedawanie wspólnego majątku bez wcześniejszego uzgodnienia itp. Przemocą ekonomiczną nazywa się też przypadki zaniedbywania dzieci przez rodziców – niezapewnianie im godziwych warunków do życia, pozbawianie jedzenia, odzieży, brak opieki w chorobie, brak wsparcia psychicznego i materialnego.

Najłatwiej udowodnić przed sądem stosowanie fizycznej przemocy w rodzinie, najtrudniej – psychicznej. Ta druga jest też dużo rzadziej zgłaszana organom ścigania, ponieważ często ofiary w ogóle nie są świadome, że ktoś krzywdzi je psychicznie. Groźby, wyzwiska czy nękanie ze strony bliskiej osoby traktują jak element codzienności, stąd brak zdecydowanej reakcji.

W przypadku dorosłych osób maltretowanych – u 95% kobiet (tak, jak u dzieci) występują zachowania informujące o problemie przemocy w domu. Sytuacja kobiety będącej w związku opartym na przemocy jest bardzo skomplikowana. Po pierwsze doświadczanie przemocy zmienia sposób widzenia świata, a przede wszystkim własnej osoby. Ofiary przemocy nierzadko mają depresję lub niską samoocenę. Prowadzi to w większości przypadków do obwiniania siebie, a nie

sprawcy, co potęguje frustrację, gdyż coraz trudniej uniknąć im aktów przemocy. Poza tym osłabia naturalne mechanizmy obronne, utrudnia działanie i umiejętności rozwiązywania problemów. Aby przetrwać, ofiara wypracowuje sobie wzorce zachowań: w sferze emocjonalnej - poza wspomnianym lękiem, depresją, mogą występować natręctwa, wstyd oraz poczucie winy; w sferze poznawczej ma miejsce kreowanie złudzenia, że ta sytuacja nie dotyczy ofiary; w sferze biologicznej występują ogólnie zaburzenia somatyczne i nadmierne pobudzenie fizjologiczne, zmiany mogą dotyczyć zachowania, czyli próby samobójcze, okaleczenia, zaburzenia osobowości, uzależnienia, zaburzenia funkcjonowania społecznego, m.in. zaburzenia seksualne, problemy w związkach czy stosowanie przemocy.

Kiedy w gabinecie lekarskim znajduje się ofiara przemocy, lekarz nie może jej oceniać, ale powinien okazać współczucie, a także wdrożyć procedurę Niebieskiej Karty. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych lekarz może ją założyć za zgodą ofiary, jednak gdy jej brak, warto dać pacjentowi ulotki organizacji pozarządowych pomagających ofiarom przemocy w miejscu zamieszkania.

W przypadku dzieci procedury są bardziej restrykcyjne i wymagane jest natychmiastowe poinformowanie policji oraz pomocy społecznej. Od 13 lipca 2017 roku wszedł w życie artykuł 240 par. 1 Kodeksu Karnego, który zakłada, że w razie niepowiadomienia o przemocy wobec dziecka, grożą 3 lata pozbawienia wolności. Jeśli zawiadomienie jest bezpodstawne, to nie ponosimy odpowiedzialności karnej. W rozmowie z dzieckiem trzeba być delikatnym, jednak nie można oszukiwać. Warto przed przyjazdem służb dowiedzieć się, czy jest ktoś dorosły, komu dziecko ufa, a mógłby się nim na ten moment zaopiekować.

PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Przedstawiciele służby zdrowia mogą założyć Niebieską Kartę, czyli procedurę informującą odpowiednie służby o problemie przemocy, jednocześnie nie jest to równoznaczne z złożeniem zawiadomienia o przestępstwie do prokuratury. Jednak, jeśli ofiara zdecyduje się złożyć zawiadomienie, jest ważnym dowodem w sprawie. Niebieska Karta składa się z 4 części:

- Część A zakładana jest przez: policjanta, pracownika socjalnego, pracownika oświaty, pracownika służby zdrowia lub przedstawiciela gminnej komisji do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych. Część A najpóźniej 7 dni od wszczęcia procedury kierowana jest do kierownika zespołu interdyscyplinarnego, aby rodzina została objęta pomocą. Założenie Niebieskiej Karty powinno mieć miejsce przy osobie doświadczającej przemocy (jeśli tylko jest to możliwe).
- Część B jest przekazywana ofierze lub jej prawnemu opiekunowi, nie wolno pokazywać sprawcy, gdyż są na niej definicje przemocy, prawa pokrzywdzonego i miejsca, gdzie może uzyskać pomoc.
- Część C wypełnia zespół interdyscyplinarny przy udziale ofiary lub w przypadku dziecka opiekuna prawnego.
- Część D wypełniana jest również przez zespół interdyscyplinarny, ale w obecności sprawcy przemocy.
-

ZGŁOŚ PRZEMOC!

Przemoc, której doświadczasz, możesz zgłosić do wybranej przez Ciebie służby czy instytucji.

L.p.	Gdzie szukać pomocy	W jakich sytuacjach
1.	Policja	Pomoc w nagłej sytuacji przemocy, ale także, by uzyskać pomoc, gdy przemoc zdarzała się wcześniej, gdy się boisz – zadzwoń lub przyjdź osobiście, może także zrobić to inna osoba, do której masz zaufanie
2.	Ośrodek pomocy społecznej/gminny zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w	Najlepiej przyjdź osobiście i opowiedz o swoim problemie. Ta pomoc jest długofalowa i obejmuje wiele aspektów Twojego życia, np. będzie się wiązać z troską o to, czy masz pieniądze, pracę, bezpieczne schronienie

	rodzinie	
3.	Ośrodek interwencji kryzysowej	Przyjdź osobiście. Otrzymasz pomoc specjalistów, np. psychologa, prawnika. Możesz tu bezpłatnie znaleźć schronienie dla siebie i swoich dzieci nawet do 3 miesięcy
4.	Specjalistyczny ośrodek wsparcia	<p>Możesz w nim znaleźć bezpłatne schronienie dla siebie i swoich dzieci bez skierowania i bez względu na dochód na okres 3 miesięcy z możliwością przedłużenia pobytu (§ 1, pkt 1a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych; Dz. U. z 2006 r. Nr 127, poz. 890).</p> <p>Otrzymasz tu specjalistyczną pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną, socjalną i medyczną (w podstawowym zakresie). Kontakt: osobisty, telefoniczny, e-mail</p>
5.	Prokuratura	Możesz złożyć ustne lub pisemne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa
6.	Niebieska Linia	<p>0 801 12 00 02 – telefon dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie; telefon czynny od poniedziałku do soboty w godzinach 10.00–22.00 oraz w niedzielę 10.00–22.00.</p> <p>Połączenie jest płatne za pierwszy impuls wg stawki operatora</p>

7.	Dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka	0 800 12 12 12 – z numerem można połączyć się bezpłatnie w godzinach 8.15–20.00 z każdego stacjonarnego numeru telefonu oraz telefonów komórkowych Orange – każdy problem
8.	Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111 – każdy problem

POMOC FINANSOWA

Pomoc finansowa udzielana jest jedynie przez ośrodek pomocy społecznej.

1. Wniosek ustny lub pisemny musi zostać złożony bezpośrednio przez osobę zainteresowaną bądź członka rodziny.
2. Osobę i rodzinę, która korzysta z pomocy społecznej, obowiązuje współpraca w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.
3. Pomoc może być udzielona m.in. z powodu ubóstwa i przemocy.
4. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł oraz osobie w rodzinie, której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 456 zł. Kwoty 542 zł i 456 zł określone są jako „kryterium dochodowe”.
5. Dochód to suma miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, a w przypadku utraty dochodu – z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania.

1) Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje osobie samotnie gospodarującej wówczas, gdy jest ona niezdolna do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolna do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium osoby samotnie gospodarującej.

W przypadku osoby mieszkającej w rodzinie oprócz przesłanki o niezdolności do pracy muszą zostać spełnione dwa inne warunki, tzn. dochód tej osoby nie może przekraczać kryterium dochodowego, zaś dochód na osobę w rodzinie nie może przekraczać kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

2) Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby. Aby go otrzymać, musi zostać spełniony także warunek kryterium dochodowego.

3) Zasiłek celowy

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zabezpieczenia niezbędnych potrzeb bytowych, np. żywność, leki, leczenie, opał, odzież, drobne remonty i naprawy.

4) Specjalny zasiłek celowy

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- a) specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby lub rodziny,
- b) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

5) Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie

Pomoc pieniężna w celu ekonomicznego usamodzielnienia może być przyznana w formie jednorazowego zasiłku celowego lub nieoprocentowanej pożyczki. Warunki udzielenia pożyczki określa się w drodze umowy z gminą.

Ośrodek pomocy społecznej przede wszystkim świadczy pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. **Praca socjalna jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.**

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA I OBYWATELSKA

Potrzebujesz porady prawnej lub obywatelskiej ? Na terenie Dąbrowy Górniczej nieprzerwanie działają punkty Nieodpłatnej pomocy prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego. Potrzebujesz pilnie porady umów się na rozmowę za pośrednictwem Urzędu Miasta tel :

32/262 61 43

w godzinach pracy urzędu.

**DĄBROWA
GÓRNICZA**
dla aktywnych